

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/166/2023
Identifikačné číslo spisu:	5721200804
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5721200804.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Ing. L. Y., nar. XX. XX. XXXX, T., T.C. XXX/XX, 2/ Mgr. T. V.Á., nar. XX. XX. XXXX, X., X. XX, 3/ Ing. Y. T., nar. XX. XX. XXXX, Ž., T. XXXX/X, 4/ Doc. RNDr. L. T., nar. XX. XX. XXXX, W., X. XXXX/XX, 5/ Ing. T. J., nar. XX. XX. XXXX, Ž. - X., L. XXXX/X S., 6/ J. U., nar. XX. XX. XXXX, X. X. - K., R. XXXX/XX, 7/ T. T., nar. XX. XX. XXXX, P., P. XX, 8/ PhDr. C. U., CSc., nar. XX. XX. XXXX, L., L. XX, 9/ Y. T., nar. XX. XX. XXXX, J., Y.V. XXXX/XX, 10/ Y. J., nar. XX. XX. XXXX, Ž., Ž. XXX, 11/ O. Y., nar. XX. XX. XXXX, P., P.Č. XXX, 12/ Slovak Estate s.r.o., Bratislava, Tallerova 4, IČO: 50 050 907, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária VASIE & partners, s.r.o., Košice, Žižkova 4D, IČO: 47 240 482, 13/ Y. W., nar. XX. XX. XXXX, P., P. XXX, proti žalovanej: P. V., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/13/2021, o dovolaní žalobcu 12/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2023 sp. zn. 6Co/47/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcom n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) uznesením č. k. 10C/13/2021-439 zo dňa 28. apríla 2023 zastavil konanie (výrok I.). Žalobcom nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

1.2. Súd prvej inštancie na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobcovia 1/ až 13/ sa žalobou domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k pozemkom parcelám registra „E“, evidovaným na mape určeného operátu ako parcelné číslo 486/1 výmera 1460 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/2 výmera 2377 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/3 výmera 604 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/4 výmera 1081 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/5 výmera 2012 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/101 výmera 84 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/201 výmera 176 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/301 výmera 37 m2, druh pozemku orná pôda, parcelné číslo 486/401 výmera 71 m2, druh

pozemku orná pôda a parcelné číslo 486/501 výmera 676 m², druh pozemku orná pôda. Súd prvej inštancie šetrením zistil, že list vlastníctva č. XXXX, k. ú. P., obec P., okres Martin je pokračovaním pkn vložky č. 220, k. ú. P.. V pkn vložke č. 220, k. ú. P. je pod radovým číslom B3 zapísaná P. T. V. (P. T., rod. V.), ktorá nadobudla spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach zapísaných v časti A tejto pkn vložky na základe zápisu doručeného do pozemkovej knihy dňa 09. 08. 1901 pod č. d. XXXX. P. V. možno stotožniť s P. T.G., rodenou V., zapísanou v pkn vložke č. 92 pre k. ú. P., neskôr v pkn vložke č. 220 pre k. ú. P., ktorá je zároveň vedená aj ako G. (G.) v pkn vložke č. 268 pod radovým číslom B4. Súčasne súd prvej inštancie vychádzal z toho, že pozemky v pkn vložke č. 92 nadobudla P. T., rodená V., pod radovým číslom B55 od T. V. kúpnu zmluvou č. d. XXXX/XXXX v podiele o veľkosti 30/90 a v časti C tejto vložky pod radovým číslom C 39/ a C 40/ v rámci tej istej kúpnej zmluvy zriadila ťarchu v prospech rodičov T. a T. V., ktorá bola vymazaná pod radovým číslom C41 v roku 1901. Podľa rodičov T. a T. V. je tak možné žalovanú P. V. stotožniť s nebohrou P. Č., predtým T., predtým G., rod. V., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ktorej potomkami sú niektorí zo žalobcov. Jej dcérou je s najväčšou pravdepodobnosťou Q. T., rodená T.G. (T.), ktorá s manželom R. (R.) T. zriadila pre žalovanú právo doživotného bývania a chovania. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z rodného listu, ktorého odpis bol vyhotovený dňa 26. 05. 2022 matričným úradom Mesto Žilina, vyplýva, že v knihe narodení matričného úradu Bytča, zv. II.A, ročník 1856, strana 124 je zapísané, že dňa XX. XX. XXXX sa vo P. narodila P. V., ako dieťa rodičov T. V. (bez ďalších identifikačných údajov) a T. X. (bez ďalších identifikačných údajov). Z výpisu z Matriky zomrelých z roku XXXX vyplýva, že dňa XX. XX. XXXX zomrela P. Č., rodená V., vdova po zomr. H. (H.) Č., dcéra T. (T.) V. a T. (T.) X., narodená vo P., bytom vo P..

1.3. Potom citujúc ust. § 61, § 62 a § 161 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“) a ust. § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „OZ“) súd prvej inštancie uzavrel, že dňom úmrtia žalovanej (XX. XX. XXXX) zanikla v zmysle ust. § 7 ods. 2 prvá veta OZ jej procesná subjektivita a v čase začatia konania už žalovaná procesnú subjektivitu nemala. Preto postupoval podľa ust. § 62 CSP a konanie zastavil. Čo sa týka existujúceho majetku vedeného na stotožnenú žalovanú, je potrebné ohľadom tohto majetku začať dodatočné prejednanie dedičstva po nej.

1.4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodoval podľa ust. § 257 CSP a ich náhradu žalobcom nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Tieto dôvody súd prvej inštancie videl v skutočnosti, že žalobcovia sú jedinou stranou sporu s procesnou subjektivitou ku dňu začatia konania, a teda ich nárok na náhradu trov konania by nemal kto uspokojiť a v skutočnosti, že o práve žalovanej na náhradu trov konania nie je možné uvažovať vzhľadom na nedostatok jej právnej subjektivity ku dňu začatia konania.

2.1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. júna 2023 sp. zn. 6Co/47/2023 uznesenie Okresného súdu Martin č. k. 10C/13/2021-439 zo dňa 28. apríla 2023 potvrdil (I. výrok) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (II. výrok).

2.2. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na ktorých rozhodnutie o zastavení konania založil. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 236 v spojení s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolací súd považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že odvolací prieskum bol na základe zásady neúplnej apelácie v odvolacom konaní striktne vymedzený odvolacími dôvodmi formulovanými v podanom opravnom prostriedku (§ 380 ods. 1 CSP). Odvolací súd zároveň zdôraznil, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom (odvolacom) konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. Odvolací

súd sa tak v ďalšom v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP zaoberal žalobcom 12/ vymedzenými odvolacími dôvodmi, pričom dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

2.3. V kontexte s odvolacími námietkami žalobcu 12/ odvolací súd primárne poukázal na to, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/2004 zo dňa 31. 08. 2004), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 50/2004 zo dňa 03. 03. 2004). Do obsahu základného práva podľa ust. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa ust. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 3/1997 zo dňa 19. 03. 1997 a sp. zn. II. ÚS 251/2003 zo dňa 17. 12. 2003). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu.

2.4. Žalobca 12/ v odvolaní namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keď konanie zastavil. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie zastavil podľa ust. § 62 CSP, a to vo väzbe na zistenie, že žalovaná strana dňa XX. XX. XXXX zomrela, z čoho v zmysle ust. § 61 CSP v spojení s ust. § 7 ods. 2 OZ vyvodil, že žalovaná nemá procesnú subjektivitu. Odvolací súd konštatoval, že z listín obsiahnutých v spise (na ktoré poukazoval aj súd prvej inštancie) vyplýva, že žalovaná strana (označená žalobcami 1/ až 13/ ako P. V.) zomrela dňa XX. XX. XXXX. Jednotlivé skutkové zistenia súdu prvej inštancie, uvedené v napadnutom rozhodnutí, vyplývajú z listín zabezpečených súdom prvej inštancie, ako aj predložených samotnými žalobcami 2/, 3/ a 4/. Títo zároveň v podaní zo dňa 21. 02. 2022 uviedli, že žalovaná bola ich prastarou matkou, matkou ich starej matky Q. T., rod. T. (zomr. niekedy v roku XXXX). Q.T. T., rod. T. bola matkou ich otca Y. T., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ktorý bol ich otcom. V uvedenom kontexte tak neobstoí odvolací argument žalobcu 12/, že žalobcovia nemajú dostupné právne prostriedky, aby iniciovali dedičské konanie po nebohej žalovanej P. V.. Pokiaľ už došlo k dedičskému konaniu po žalovanej, žalobcovia môžu minimálne podať v zmysle ust. § 211 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) podnet na dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku žalovanej (jej spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom sporu). Súčasne možno tiež konštatovať, že žalobcovia 2/ až 4/ ako do úvahy prichádzajúci dedičia po žalovanej môžu podať návrh na dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku žalovanej podľa ust. § 211 ods. 1 CMP. Pokiaľ žalobca 12/ namietal, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24. 02. 2016, odvolací súd poukázal na odôvodnenie tohto rozhodnutia. V odôvodnení sa udáva, že: „V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe [podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c) zákona 180] a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy [podľa písmena d) rovnakého ustanovenia]. Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ [tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b) zákona 180]; pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak [čl. I § 16 ods. 1 písm. c) zákona 180] zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona 180). Priblížená právna konštrukcia podľa názoru dovolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c) zákona 180, teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s

takýmito vlastními a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zjavné, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou (tu por. i § 121 O. s. p.), že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti ide takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a ak takáto skutočnosť je tu už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby, či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O. s. p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nejde napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu musí dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom ...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom, ...“. Je teda zjavné, že súd prvej inštancie konal a rozhodol plne v súlade s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24. 02. 2016, keď žalovanú, ktorej úmrtie pred začatím konania v súdnej sporovej veci bolo bezpečne preukázané, nemožno považovať za nezisteného vlastníka v zmysle ust. § 13 ods. 1 v spojení s ust. § 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 180/2015 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení.

2.5. Žalobca v ďalšom argumentoval rozhodnutím Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/94/2022 zo dňa 29. 03. 2023 odkazujúcim na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/31/2018 zo dňa 15. 04. 2019 (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/238/2021 zo dňa 28. 02. 2022), v zmysle ktorého pojem „nezistený vlastník“ je právna fikcia osoby, ktorej bola zákonom priznaná procesnoprávna subjektivita. Procesnoprávna subjektivita je priznaná aj fyzickým osobám (nezisteným vlastníkom), u ktorých možno vzhľadom na dátum ich narodenia logicky predpokladať, že už nežijú (ich spôsobilosť mať práva a povinnosti zanikla). Zákon vytvorením fikcie ich pretransformoval do samostatného procesnoprávneho subjektu (nezisteného vlastníka), pri ktorom sa naďalej uvádza meno a priezvisko. Právna úprava vychádza z princípu, že procesnoprávna subjektivita je širšia ako hmotnoprávna, keďže podľa ust. § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Fikcia nezisteného vlastníka umožňuje procesnoprávne zabezpečiť identitu vlastníckeho vzťahu ku konkrétnej nehnuteľnosti a zachovať veľkosť spoluvlastníckych podielov zapísaných v katastri nehnuteľností. Súčasne umožňuje zabezpečovať procesnoprávnu existenciu nezisteného vlastníka ako subjektu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Je však zjavné, že žalobcovia 2/ až 4/ mali s najväčšou pravdepodobnosťou ešte pred podaním žaloby vedomosť o tom, že žalovaná pred podaním žaloby zomrela, keďže sú jej príbuzní v priamom rade. Túto vedomosť mali však nepochybne ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia. Ako uviedol Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 7Cdo/238/2021 zo dňa 28. 02. 2022 fikcia subjektivity nezisteného vlastníka však trvá iba do okamihu, kedy nezisteného vlastníka možno na základe vykonaných dôkazov (spravidla rodné listy a úmrtné listy prípadne ďalšie verejné listiny) jednoznačne identifikovať a konštatovať zistenie jeho subjektivity ako fyzickej osoby. Žalobcovia však ani po zistení skutočnosti, že žalovaná dňa XX. XX. XXXX zomrela procesne nereagovali a ani v odvolacom konaní neupravili označenie žalovanej strany, a to ani ako nezistení právni nástupcovia po žalovanej (k argumentácii žalobcu 12/ s odkazom na rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 6C/48/2018 zo dňa 05. 02. 2019). Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené neakceptoval ani argument žalobcu 12/, že namietaným postupom súdu prvej inštancie došlo k odmietnutiu spravodlivosti, resp. k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Žiada sa dodať, že v prípade prejednávania spoluvlastníckeho podielu označenej žalovanej v dedičskom konaní, môže medzi žalobcami a dedičmi označenej žalovanej dôjsť k dohode o zrušení a vyporiadaní dotknutého podielového spoluvlastníctva, a to bez akejkoľvek ingerencie súdu.

2.6. Pokiaľ žalobca 12/ napadol uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II., odvolací súd konštatuje, že žalobca vo vzťahu k tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie neuviedol žiadnu odvolaciu argumentáciu. Preto odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi mohol preskúmať napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. len v kontexte jeho posúdenia s vecnou správnosťou výroku I., teda ako závislý výrok podľa ust. § 379 písm. a) CSP. V nadväznosti na doposiaľ uvedené odvolací súd, konštatujúc nenaplnenie žalobcom 12/ namietaných odvolacích dôvodov, podľa ust. § 387 ods. 1 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I., ako aj v závislom výroku II. o náhrade trov konania ako vecne správne potvrdil.

2.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP pri aplikácii ust. § 262 ods. 1 a ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia 1/ až 13/ ako nútení spoločníci (§ 78 CSP) boli v odvolacom konaní v celom rozsahu neúspešní a žalovaná strana by tak mala mať právo na náhradu trov odvolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP). Keďže však priznanie náhrady trov konania žalovanej logicky vylučuje nedostatok jej procesnej subjektivity, odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovaná nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca 12/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. V odôvodnení dovolania namietal, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo, nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie v spojení s postupom súdu odvolacieho, keď konanie vo veci samej bolo zastavené, bez toho, že by predtým súd prvej inštancie vyzval žalobcov na odstránenie väd žaloby, taktiež v tom, že rozhodnutiami súdov bolo vylúčené zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek zákonnému ustanoveniu o zastupovaní nezistených vlastníkov Slovenským pozemkovým fondom, pričom taktiež bolo vylúčené zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek tomu, že na liste vlastníctva je žalovaná zastúpená Slovenským pozemkovým fondom. Žalobca v 12. rade sa nestotožnil s právnym odôvodnením odvolacieho súdu, ktorý vylúčil v predmetnom prípade zastúpenie Slovenským pozemkovým fondom. Podľa názoru žalobcu, z judikatúry Najvyššieho súdu SR a tiež judikatúry krajského súdu a okresných súdov, zastúpenie Slovenským pozemkovým fondom sa má vzťahovať nielen na prípady, ak ide o neznámeho vlastníka, ale tiež na prípady, ak ide o nezisteného právneho nástupcu ostatného pozemko - knížneho vlastníka. Ak by aj žalobcovia chceli podať návrh na súd na dodatočné prejednanie dedičstva, nevedeli by kvalifikovaným spôsobom označiť poručiťelku, po ktorej by navrhovali vykonať dodatočné prejednanie dedičstva, tak ako uviedol súd I. inštancie a aj odvolací súd. Žalobcovia nedisponovali údajmi o žalovanej. Tieto údaje boli zistené až súdom, na základe rozsiahleho zisťovania z príslušných matrik. Žalobca v 12. rade tak zotrval na svojich tvrdeniach, že žalobcovia nemali legálnu možnosť domôcť sa uskutočnenia dodatočného dedičského konania. Žalobcovia vychádzali pri podaní žaloby napokon aj z toho, že žalovaná je evidovaná aj na príslušnom liste vlastníctva ako neznámy vlastník a priamo na príslušnom liste vlastníctva je evidovaná správa SPF. Žalobcovia tak verili v platnú katastrálnu evidenciu štátu. SPF v priebehu súdneho konania ani nenamietal zastúpenie žalovanej v tomto sporovom konaní, teda uvedená skutočnosť medzi stranami nebola sporná. Výklad, že SPF môže zastupovať nezisteného vlastníka len v prípade, ak by šlo o vlastníka neznámeho, ale žijúceho, je v rozpore s princípom zákazu odmietnutia spravodlivosti *denegatio iustitiae*. Vzhľadom na vyššie uvedené, nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, a tiež dovolacieho súdu, keď žalobcov nevyzvali na odstránenie väd žaloby - doplnenie označenia: „neznámy právny nástupca nezisteného vlastníka s menom a priezviskom; zákonné zastúpený Slovenským pozemkovým fondom“, žalobcov neoboznámil s okruhom dedičov konania, ktorí by mohli byť právnymi nástupcami žalovanej, hoc v predmetnej veci vykonal šetrenie na príslušnom matričnom úrade - nezabezpečil žalobcom priestor pre to, aby sa predišlo zastaveniu konania, čím došlo k tomu, že vec nebola prejednaná, hoc prejednaná mohla a mala byť, teda žalobcom neumožnil odstránenie väd žaloby a bez ďalšieho konanie meritórne zastavil, a týmto nesprávnym procesným postupom súdu, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalobcov, čo indikuje a preukazuje dôvodnosť žalobcom v 12/ uvádzaného dovolacieho dôvodu, podľa § 420 písm. f) CSP.

3.3. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/47/2023 zo dňa 29. 6. 2023 a taktiež uznesenie Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/13/2021 zo dňa 28. 4. 2023 a vrátil vec Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie. Zároveň navrhol aby Najvyšší súd SR zaviazal žalovaného nahradiť trovy dovolacieho konania dovolateľovi v plnej výške.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 12/ je potrebné v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

5. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) žalobca 12/ namietal, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo, nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie v spojení s postupom súdu odvolacieho, keď konanie vo veci samej bolo zastavené, bez toho, že by predtým súd prvej inštancie vyzval žalobcov na odstránenie vád žaloby, taktiež v tom, že rozhodnutiami súdov bolo vylúčené zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek zákonnému ustanoveniu o zastupovaní nezistených vlastníkov Slovenským pozemkovým fondom, pričom taktiež bolo vylúčené

zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek tomu, že na liste vlastníctva je žalovaná zastúpená Slovenským pozemkovým fondom.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. V súvislosti s námietkou dovolateľa uvedenou v bode 11 tohto rozhodnutia, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 61 CSP, v zmysle ktorého procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Podľa ustanovenia § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví. Procesná subjektivita predstavuje takú procesnú podmienku, ktorej neexistencia tvorí spravidla neodstrániteľnú vadu konania. V konkrétnostiach však treba rozlišovať, či strana nemá procesnú subjektivitu od samého začiatku konania, alebo ju v priebehu konania stratí. Ustanovenie § 62 normatívne pokrýva tie situácie, ak strana nedisponuje procesnou subjektivitou od samotného začiatku konania. Situácie, keď strana sporu procesnou subjektivitou disponovala, avšak v priebehu konania ju stratila, normatívne pokrývajú ustanovenia § 63 až 66 CSP. Ak súd zistí, že strana sporu nedisponuje procesnou subjektivitou v čase začatia konania, indikuje tzv. neodstrániteľnú vadu konania, ktorej následkom je obligatórne zastavenie konania.

13.1. V občianskoprávných vzťahoch majú spôsobilosť byť účastníkom konania predovšetkým fyzické osoby [ich spôsobilosť vzniká narodením a zaniká smrťou (§ 7 ods. 1 a 2 OZ)].

14. Z obsahu spisu vzhľadom na bod 16 -18 rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie zastavil podľa ust. § 62 CSP, a to vo väzbe na zistenie, že žalovaná strana dňa XX. XX. XXXX zomrela, z čoho v zmysle ust. § 61 CSP v spojení s ust. § 7 ods. 2 OZ vyvodil, že žalovaná nemá procesnú subjektivitu. Odvolací súd konštatoval, že z listín obsiahnutých v spise (na ktoré poukazoval aj súd prvej inštancie) vyplýva, že žalovaná strana (označená žalobcami 1/ až 13/ ako P. V.) zomrela dňa XX. XX. XXXX. Jednotlivé skutkové zistenia súdu prvej inštancie, uvedené v napadnutom rozhodnutí, vyplývajú z listín zabezpečených súdom prvej inštancie, ako aj predložených samotnými žalobcami 2/, 3/ a 4/. Títo zároveň v podaní zo dňa 21. 02. 2022 uviedli, že žalovaná bola ich prastarou matkou, matkou ich starej matky Q. T., rod. T. (zomr. niekedy v roku XXXX). Q. T., rod. T. bola matkou ich otca Y. T., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ktorý bol ich otcom.

14.1. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že pokiaľ súd prvej inštancie konanie zastavil a odvolací súd potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie za vecne a právne správne, keď v závere konštatoval, že „neobstojí odvolací argument žalobcu 12/, že žalobcovia nemajú dostupné právne prostriedky, aby iniciovali dedičské konanie po nebohej žalovanej P. V.. Pokiaľ už došlo k dedičskému konaniu po žalovanej, žalobcovia môžu minimálne podať v zmysle ust. § 211 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) podnet na dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku žalovanej (jej spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom sporu). Súčasne možno tiež konštatovať, že žalobcovia 2/ až 4/ ako do úvahy prichádzajúci dedičia po žalovanej môžu podať návrh na dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku

žalovanej podľa ust. § 211 ods. 1 CMP“, dovolacia námietka žalobcu 12/ nie je dôvodná.

14.2. Dovolací súd zdôrazňuje vzhľadom na v súhrne vyššie obsahlo uvedené, že súd prvej inštancie v spojitosti s rozhodnutím odvolacieho súdu aplikovali správny procesný postup v súlade so zákonnými ustanoveniami, ich rozhodnutie je vecne a právne správne a dostatočne odôvodnené, pričom na predmetnú námietku nebolo potrebné dať širšiu odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, a taktiež nie inú odpoveď ako nesprávne namietal žalobca v dovolaní.

14.3. Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutiami súdov bolo vylúčené zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek zákonnému ustanoveniu o zastupovaní nezistených vlastníkov Slovenským pozemkovým fondom, pričom taktiež bolo vylúčené zastúpenie žalovanej Slovenským pozemkovým fondom, aj napriek tomu, že na liste vlastníctva je žalovaná zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, čím sa stalo rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, dovolací súd poukazuje na bod 19 a 20 rozhodnutia súdu odvolacieho, v zmysle ktorého konštatoval nasledovné: „Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie konal a rozhodol plne v súlade s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24. 02. 2016, keď žalovanú, ktorej úmrtie pred začatím konania v súdnej sporovej veci bolo bezpečne preukázané, nemožno považovať za nezisteného vlastníka v zmysle ust. § 13 ods. 1 v spojení s ust. § 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 180/2015 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení.“ ...Procesnoprávna subjektivita je priznaná aj fyzickým osobám (nezisteným vlastníkom), u ktorých možno vzhľadom na dátum ich narodenia logicky predpokladať, že už nežijú (ich spôsobilosť mať práva a povinnosti zanikla). Zákon vytvorením fikcie ich pretransformoval do samostatného procesnoprávneho subjektu (nezisteného vlastníka), pri ktorom sa naďalej uvádza meno a priezvisko. Právna úprava vychádza z princípu, že procesnoprávna subjektivita je širšia ako hmotnoprávna, keďže podľa ust. § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Fikcia nezisteného vlastníka umožňuje procesnoprávne zabezpečiť identitu vlastníckeho vzťahu ku konkrétnej nehnuteľnosti a zachovať veľkosť spoluvlastníckych podielov zapísaných v katastri nehnuteľností. Súčasne umožňuje zabezpečovať procesnoprávnu existenciu nezisteného vlastníka ako subjektu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Je však zrejmé, že žalobcovia 2/ až 4/ mali s najväčšou pravdepodobnosťou ešte pred podaním žaloby vedomosť o tom, že žalovaná pred podaním žaloby zomrela, keďže sú jej príbuzní v priamom rade. Túto vedomosť mali však nepochybne ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia. Ako uviedol Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 7Cdo/238/2021 zo dňa 28. 02. 2022 fikcia subjektivity nezisteného vlastníka však trvá iba do okamihu, kedy nezisteného vlastníka možno na základe vykonaných dôkazov (spravidla rodné listy a úmrtné listy prípadne ďalšie verejné listiny) jednoznačne identifikovať a konštatovať zistenie jeho subjektivity ako fyzickej osoby. Žalobcovia však ani po zistení skutočnosti, že žalovaná dňa XX. XX. XXXX zomrela procesne nereagovali a ani v odvolacom konaní neupravili označenie žalovanej strany, a to ani ako nezistení právni nástupcovia po žalovanej (k argumentácii žalobcu 12/ s odkazom na rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 6C/48/2018 zo dňa 05. 02. 2019). Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že i predmetná námietka dovolateľa neobstojí ako dôvodná.

15. Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd v spojitosti so súdom prvej inštancie procesným postupom porušil právo dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 CSP. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený alebo priečiaci sa zneniu zákona. Podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Ako už bolo uvedené vyššie, za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcu 12/.

16. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľa uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP zamietol ako nedôvodné (§ 448 CSP).

17. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v dovolacom konaní žalobcom nevznikol.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.